

Rola prezydenta w USA

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film 1](#)
- [Film 2](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Katarzyna Czernik, *Najdziwniejsza procedura świata. Dlaczego Amerykanie tak skomplikowali wybory prezydenckie?*, 30.10.2016 r., dostępny w internecie: wiadomosci.dziennik.pl [dostęp 7.01.2021 r.].
- Źródło: *Jakubiak: System prezydencki jest najlepszy*, 3.10.2017 r., dostępny w internecie: gazetaprawna.pl [dostęp 7.01.2021 r.].
- Źródło: Tomasz Zaleski, (...), 6.10.2019 r., dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 7.01.2021 r.].

Źródło: domena publiczna.

Materiał jest częścią serii **Inne spojrzenie**.

Stany Zjednoczone to jedna z najstarszych nieustannie działających demokracji na świecie. Powstały w wyniku wojny o niepodległość prowadzonej przeciwko Wielkiej Brytanii. Ich system polityczny kształtował się w końcu XVIII wieku na podstawie rozwiązań proponowanych przez filozofów oświecenia. W Konstytucji Stanów Zjednoczonych, uchwalonej w 1787 roku, została wprowadzona zasada trójpodziału władzy. Zgodnie z konstytucją, obowiązującą do dziś z 27 poprawkami, prezydentowi została przypisana władza wykonawcza. W Konstytucji Stanów Zjednoczonych obowiązuje zasada podziału i równowagi władz, która przewiduje rozdzielenie i brak wzajemnej kontroli decyzji politycznych. Wybierany w pośrednich wyborach powszechnych prezydent jest w swoich decyzjach politycznych autonomiczny. Oczywiście rola innych władz, ustawodawczej i sądowej, jest również określona zapisami konstytucji i jest rozdzielona zgodnie z klasycznymi rozwiązaniami zaproponowanymi przez Monteskiusza dotyczącymi równowagi i separacji władz.

Twoje cele

- Przeanalizujesz fragmenty Konstytucji Stanów Zjednoczonych i wskażesz kompetencje prezydenta.

- Scharakteryzujesz pozycję prezydenta w systemie politycznym Stanów Zjednoczonych.
- Wyjaśnisz zależności między rodzajami władzy w modelu separacji.
- Ocenisz sposób pociągania prezydenta USA do odpowiedzialności.

Dla zainteresowanych

Prezydent w USA

System partyjny w USA

**System polityczny USA –
wprowadzenie**

Kongres USA

Przeczytaj

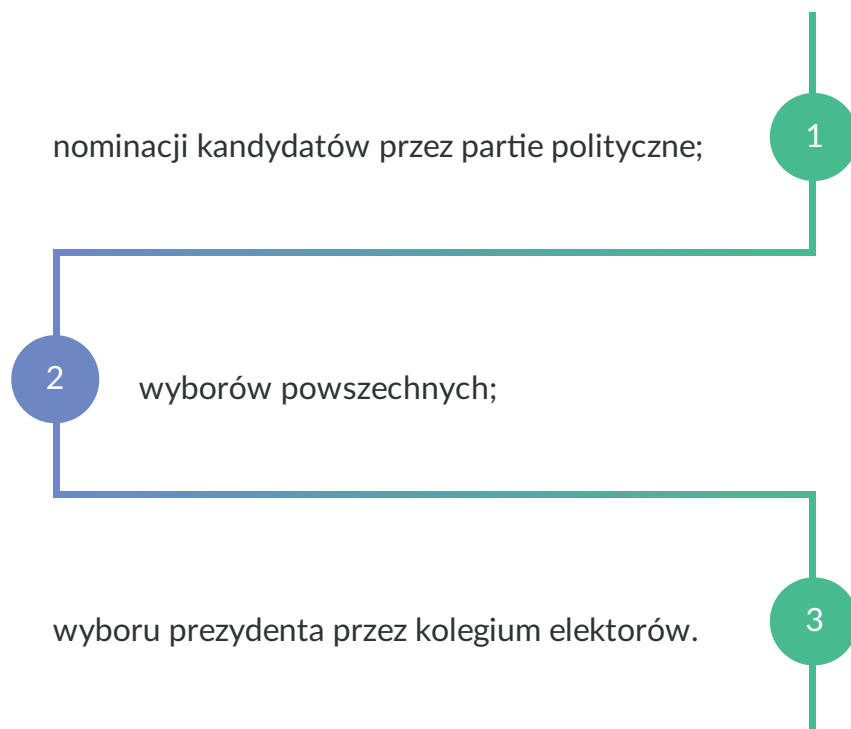
System prezydencki w USA

W literaturze politologicznej system polityczny USA określa się jako system prezydencki.

Prezydent jest wyłaniany w pośrednich wyborach powszechnych (większościowy system wyborczy), co niewątpliwie umacnia jego pozycję wśród innych naczelnych organów państwowych. Prawo kandydowania na to stanowisko mają obywatele amerykańscy, którzy ukończyli 35 lat, mieszkają na terenie USA przez co najmniej 14 lat, nie są obywatelami naturalizowanymi i dysponują pełnią praw publicznych.

Wybór prezydenta

Zgłoszeń kandydatów mogą dokonywać grupy wyborców, partie polityczne bądź sam zainteresowany. Prezydencka kampania wyborcza składa się z trzech etapów:

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Wyborcy mimo głosowania na konkretnych kandydatów nie wybierają jednak bezpośrednio prezydenta, lecz w ich imieniu robi to **kolegium elektorskie**. Każdy stan ma tyle miejsc elektorskich, ilu łącznie ma przedstawicieli w Senacie i Izbie Reprezentantów. Podział mandatów wyborczych między kandydatów na prezydenta dokonuje się według zasady

„zwycięzca w danym stanie bierze wszystko”. Na początku grudnia elektorzy zbierają się w stolicach swoich stanów i oddają głosy na kandydata, który zwyciężył. Głosy te przesyła się do [Kongresu](#). Na początku stycznia są one przeliczane i następuje formalne ogłoszenie wyboru prezydenta. Jednak faktyczny wynik wyborów podaje się do publicznej wiadomości już w listopadzie, po przeliczeniu głosów oddanych w głosowaniu powszechnym.

Zakres uprawnień prezydenta

Zakres uprawnień prezydenta wywodzi się z:

- przepisów konstytucyjnych (źródło formalne);
- ustawodawstwa Kongresu i orzecznictwa Sądu Najwyższego;
- bogatej praktyki ustrojodawczej.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Z chwilą wyboru na urząd prezydent staje się liderem swojej partii. Członkowie partii prezydenckiej oczekują od niego pomocy w zbieraniu funduszy wyborczych, mianowania na stanowiska, upowszechniania programu partii oraz jego forsowania w pracach legislacyjnych. Prezydent natomiast oczekuje od swojej partii poparcia jego propozycji legislacyjnych (mimo formalnego braku inicjatywy ustawodawczej, ale jest on [promotorem ustaw](#)) i ważniejszych decyzji (szczególnie dotyczących polityki zagranicznej). Bez dobrych kontaktów z własną partią nie do pomyślenia byłoby sprawne funkcjonowanie prezydentury. Drugim niepisanym źródłem władzy prezydenta jest jego wpływ na opinię publiczną. Udana kampania prezydencka w mass mediach, a więc działanie prezydenta „ponad głowami” członków Kongresu, potrafi ich zmusić (pod naciskiem opinii publicznej) do zmiany stanowiska. Zgodnie z Konstytucją Stanów Zjednoczonych prezydent pełni funkcję wyłącznego szefa administracji federalnej. Z podporządkowaniem administracji prezydentowi i przejęciem odpowiedzialności za jej działalność wiąże się jego prawo do mianowania i odwoływania pracowników (funkcjonariuszy) federalnych, nie wyłączając sędziów sądów federalnych. Do najważniejszych nominacji prezydenckich należy obsadzanie stanowisk sekretarzy – kierowników resortów (departamentów).

Biały Dom – rezydencja prezydentów USA

Źródło: Kurt Kinner, licencja: CC BY-SA 4.0.

Uprawnienia ustawodawcze prezydenta

Prezydent USA ma także pewne uprawnienia w sferze ustawodawczej. Zaliczyć do nich należy:

- **możliwość przedkładania Kongresowi propozycji ustaw**; mają one różne formy – generalny program ustawodawczy zawarty jest w orędziu prezydenta, szczegółowy w konkretnych inicjatywach aktów prawnych wnoszonych przez członków Kongresu należących do partii prezydenta; separacja władz powoduje, że prezydent musi korzystać z rozbudowanego aparatu służącego „układaniu się” z Kongresem; w rezultacie obecnie prezydenci uzyskują poparcie dla 50% swych propozycji legislacyjnych, i to niezależnie od tego, czy dysponują większością partyjną w Kongresie;
- **obowiązek podpisywania ustaw uchwalonych przez Kongres i instytucja weta** – prezydent dysponuje dwoma podstawowymi rodzajami weta: regularnym i „**kieszonkowym**”; w pierwszym przypadku, nie zgadzając się na regulację ustawy, odmawia jej podpisania i tym samym unicestwia akt Kongresu (rzadkością jest przegłosowanie weta prezydenckiego większością 2/3 głosów Kongresu); o wecie „kieszonkowym” mówimy, gdy w czasie przysługującym głowie państwa na podpisanie ustawy (10 dni) nastąpi odroczenie sesji Kongresu, a projekt nie znajduje aprobaty prezydenta; niezajęcie przez prezydenta stanowiska nie pozwala na wejście w życie ustawy; tym samym nie wraca ona do parlamentu i definitywnie upada, gdyż Izba Reprezentantów i Senat nie mają już możliwości ponownego jej rozpatrzenia i obalenia weta; po wznowieniu obrad legislatury prezydent przesyła jedynie tzw. *memorandum*,

uzasadniające jego decyzję; jest to dogodny dla prezydenta środek protestu przeciwko ustawom, których nie aprobuje.

Weto prezydenckie

Prezydent ma również możliwość zastosowania nieformalnego weta – „zamrożenia” kredytów na realizację nieaprobowanej przez niego ustawy bądź niewydanie aktu prawnego koniecznego do wykonania takiej ustawy.

Dysponuje też prawem do wydawania rozporządzeń wykonawczych (mogą one dotyczyć uszczegółowienia przepisów ustawy, ustalenia sposobów jej wykonania itp.). Przez wydawanie rozporządzeń wykonawczych prezydent, zamiast zwracać się do parlamentu o regulację ustawową tej czy innej kwestii, może rozwiązać wiele problemów polityki wewnętrznej i zagranicznej państwa bez udziału Kongresu.

Wpływ na politykę międzynarodową

Prezydent Stanów Zjednoczonych kieruje również polityką zagraniczną i stoi na czele sił zbrojnych w czasie wojny i pokoju.

Zawarcie umowy międzynarodowej przez prezydenta wymaga zgody co najmniej 2/3 obecnych podczas posiedzenia senatorów. Rokowania w sprawie traktatów prowadzi administracja federalna. Traktat po podpisaniu przez strony przekazuje się do senatu w celu ratyfikacji, po czym zostaje podpisany przez prezydenta i dopiero wówczas wchodzi w życie. W amerykańskim systemie rządów wyłączna władza w stosunkach międzynarodowych należy do szefa władzy wykonawczej, a Kongres powinien się w tej mierze podporządkować decyzjom prezydenta. Ściśle związana z rolą kierownika polityki zagranicznej jest funkcja głównodowodzącego sił zbrojnych. Konstytucja w tej mierze jest lakoniczna. Na podstawie ogólnikowych zapisów konstytucyjnych prezydent dysponuje wyłącznym prawem mianowania funkcjonariuszy wojskowych i planowania strategii wojskowej wraz z Sekretarzem Obrony i Radą Bezpieczeństwa Narodowego. W czasie wojny prezydent jest upoważniony do podejmowania bieżących decyzji. Należy uznać, że władza prezydenta jest w praktyce ogromna, choć bez wątpienia równoważona przez kompetencje Kongresu.

Zgodnie z Konstytucją Stanów Zjednoczonych prezydent nie ponosi odpowiedzialności politycznej. Nie może być odwołany podczas trwania swojej kadencji. Natomiast ponosi odpowiedzialność prawną za delikty konstytucyjne i przekroczenia prawa. Ta procedura nazywana jest **impeachmentem**; funkcję sądu pełni Senat Stanów Zjednoczonych pod przewodnictwem prezesa Sądu Najwyższego, a oskarżenie wnosi Izba Reprezentantów.

Joe Biden (ur. 1941), od 20 stycznia 2021 r. 46. prezydent USA

Źródło: Gage Skidmore, licencja: CC BY 2.0.

Słownik

impeachment

(z ang. *impeachment* – postawienie w stan oskarżenia); anglosaska procedura parlamentarna służąca realizacji odpowiedzialności konstytucyjnej prezydenta, wiceprezydenta i funkcjonariuszy cywilnych w Stanach Zjednoczonych

kolegium elektorów USA

konstytucyjny organ państwowy, który dokonuje co cztery lata wyboru amerykańskiego prezydenta i wiceprezydenta; elektorów jest 538, czyli tylu, ilu kongresmenów plus trzech przedstawicieli Dystryktu Kolumbii

Kongres Stanów Zjednoczonych

dwuizbowy parlament, najwyższy organ przedstawicielski i zasadniczy organ władzy ustawodawczej w Stanach Zjednoczonych; składa się z Senatu oraz Izby Reprezentantów; jego siedzibą jest Kapitol Stanów Zjednoczonych

promotor ustaw

przywódca legislacji; prezydent USA nie inicjuje procesu ustawodawczego, ponieważ nie ma prawa inicjatywy ustawodawczej, ale jego administracja opracowuje projekty ustaw, niezbędne z punktu widzenia prowadzonej polityki, które następnie składane są w Kongresie przez członków partii do której prezydent należy

weto kieszonkowe

szczególny rodzaj weta prezydenckiego, występujący w określonych sytuacjach w Stanach Zjednoczonych, mający charakter absolutny

Film 1

Polecenie 1

Zapoznaj się z analizą prof. Andrzeja Antoszewskiego na temat systemu prezydenckiego, a następnie wykonaj zadania.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Dq7fAGqP2>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału: Cechy systemu prezydenckiego.

Ćwiczenie 1

Oceń znaczenie władzy sądowniczej w systemie politycznym Stanów Zjednoczonych.

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij, dlaczego model systemu politycznego Stanów Zjednoczonych nie przyjął się na terenie Europy.

Ćwiczenie 3

Wskaż, jakie zagrożenia dla amerykańskiej demokracji pojawiły się po 2016 roku.

Sprawdź się

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

“ *Jakubiak: System prezydencki jest najlepszy* ”

„Zupełnie otwarcie powiedziałem panu prezydentowi Andrzejowi Dudzie, iż nie widzę żadnych przesłanek, przy ustabilizowanym systemie politycznym, do tego, by wprowadzić w Polsce system prezydencki, który zawsze tworzy ryzyko, iż osoba bez odpowiedniego doświadczenia politycznego, bez umiejętności, a czasem – może się tak zdarzyć, tylko proszę nie odnosić tego do pana Andrzeja Dudy – człowiek złej woli uzyska bardzo dużą władzę, i to bez realnej kontroli” – powiedział prezes PiS w wywiadzie. Odnosząc się to tej wypowiedzi szefa PiS, Jakubiak powiedział, że Polska „ma historię ponad tysiącletnią i nie należy egocentrycznie patrzeć tylko i wyłącznie z punktu widzenia własnego”. „Prezydenta wybiera społeczeństwo, więc mam nadzieję, że to jest na tyle poważny mandat, a społeczeństwo jest na tyle dojrzałe, że wie, kogo wybiera i proszę się panie prezesie nie martwić o to” - stwierdził poseł Kukiz'15.

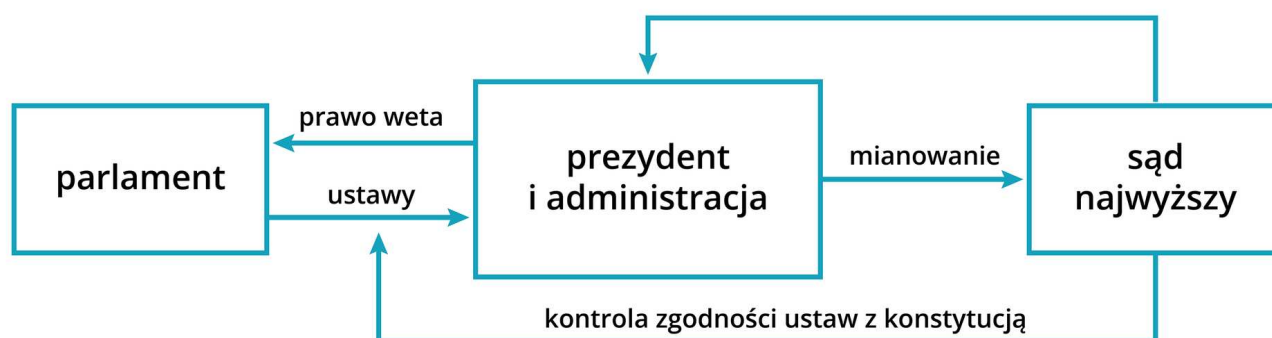
Źródło: *Jakubiak: System prezydencki jest najlepszy*, 3.10.2017 r., dostępny w internecie: gazetaprawna.pl [dostęp 7.01.2021 r.].

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Poseł Marek Jakubiak, podobnie jak twórcy Konstytucji Stanów Zjednoczonych, uważa, że prezydent powinien mieć pełnię władzy, ponieważ jest wybierany w wyborach powszechnych.	☐	☐
Zdaniem prezesa PiS system prezydencki może prowadzić do dyktatury i władzy jednostki niemającej kompetencji do rządzenia państwem.	☐	☐

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Twórcy Konstytucji Stanów Zjednoczonych uważali, że obywatele mogą być nieprzewidywalni w swoich decyzjach i dlatego należy równoważyć organy władzy pochodzącej z wyboru wzmocnieniem władzy sądowniczej.	☐	☐
Posel M. Jakubiak i prezes PiS nie dostrzegają zagrożeń dla demokracji płynących z wyboru przez obywateli na ważne urzędy w państwie osób niegodnych. Ich zdaniem obywatele nie popełniają błędów w swoich wyborach politycznych.	☐	☐

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się ze schematem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Rozstrzygnij, czy na schemacie przedstawiony jest system polityczny charakterystyczny dla Stanów Zjednoczonych. Odpowiedź uzasadnij.

Film 2

Polecenie 1

Zapoznaj się z miniwykładem prof. Dariusza Dolińskiego na temat tego, w jaki sposób postrzegamy innych ludzi.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DESmj3zuE>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału: Jak postrzegamy innych?

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zastanów się, jak nasz sposób postrzegania innych może wpływać na wyniki wyborów prezydenckich, nie tylko w USA, ale i w innych państwach. Zapisz swoje spostrzeżenia.

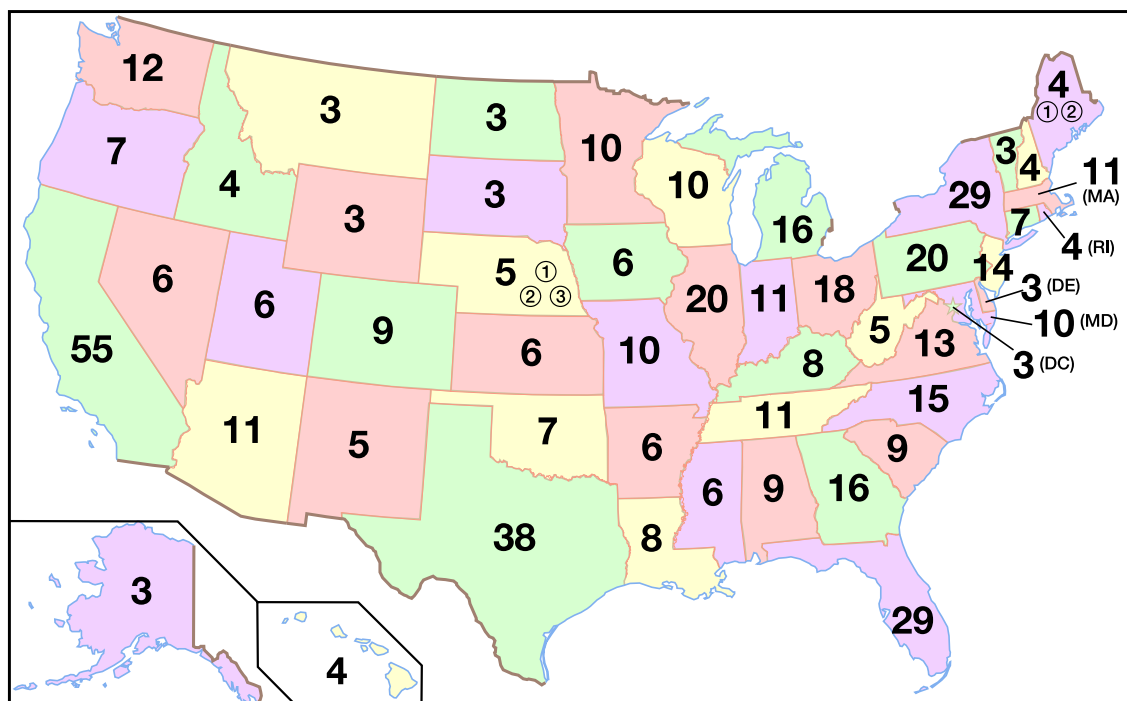
Polecenie 2

Korzystając z dostępnych źródeł, uzupełnij linię chronologiczną o informacje dotyczące wszczęcia procedury *impeachmentu* wobec prezydentów USA, a także ich samych.

Historia impeachmentu w USA

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zapoznaj się ze źródłami, a następnie wykonaj ćwiczenie.

Liczba głosów elektorskich przypadających na poszczególne stany oraz Dystrykt Kolumbii

Źródło: domena publiczna.

((Katarzyna Czernik

Najdziwniejsza procedura świata. Dlaczego Amerykanie tak skomplikowali wybory prezydenckie?

System elektorski posiada w USA przeciwników, jednak są oni w mniejszości. Kolegium, ze swoją ponad 200-letnią historią, na trwałe zakorzenił się już w umysłach przeciętnych Amerykanów. Głównym czynnikiem, leżącym u podstaw strachu przed wyborami bezpośrednimi (jak na przykład w Polsce) są pieniądze. Okazuje się bowiem, że w kraju, gdzie prawie 220 milionów ludzi ma prawo głosować, druga tura wyborów byłaby zbyt kosztowna i czasochłonna. Kolegium elektorskie, wraz z Izbą Reprezentantów, gwarantują, że prezydent zostanie wybrany w wyznaczonym czasie.

Zwolennicy systemu elektorskiego przypominają, że u podstaw Kolegium leżała potrzeba połączenia skomplikowanych i często sprzecznych interesów stanowych oraz federalnych. Wybór powszechny (głosy obywateli) miał być ważnym, ale jednak tylko częściowym elementem tej skomplikowanej wyborczej konstrukcji. Chodziło o utrzymanie niezależności prezydenta od Kongresu oraz ochronę mniejszych stanów przed kontrolą ze strony dużych i gęsto zaludnionych sąsiadów. Choć wielu przeciwników Kolegium uważa, że system ten promuje dwie główne partie (Republikanów i Demokratów), zamykając drzwi do prezydentury kandydatom niezrzeszonym, zwolennicy systemu postrzegają to jako atut. Według nich Kolegium Elektorskie zapewnia stabilność polityczną, eliminując radykalny politycznie margines (podzieleni w kwestii Trumpa Republikanie mogliby z tym argumentem polemizować).

Źródło: Katarzyna Czernik, *Najdziwniejsza procedura świata. Dlaczego Amerykanie tak skomplikowali wybory prezydenckie?*, 30.10.2016 r., dostępny w internecie: wiadomosci.dziennik.pl [dostęp 7.01.2021 r.].

Zaznacz zdania prawdziwe.

☐ Powszechne wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych miały być elementem podkreślającym separację władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowej.

☐ Funkcjonujący w Stanach Zjednoczonych system elektorski w wyborach prezydenckich jest konsekwencją federalnego ustroju terytorialnego Stanów Zjednoczonych.

☐ Zwolennicy wyborów pośrednich w Stanach Zjednoczonych wskazują na wysoką reprezentatywność tego systemu wyborczego i możliwość swobodnego dostępu do najwyższego urzędu w państwie przez wszystkich obywateli.

☐ Przeciwnicy systemu elektorskiego w Stanach Zjednoczonych wskazują na coraz częstszy brak reprezentatywności decyzji Kolegium Elektorów. Kandydat na prezydenta może uzyskać więcej głosów bezwzględnych w głosowaniu obywateli, a przegrać głosami elektorskimi.

Zapoznaj się z tekstem, a następnie wykonaj ćwiczenie.

((Tomasz Zaleski

(...)

Za konstytucyjną „poważną zbrodnię” członkowie Kongresu uznają zwykle czyny będące objawem nadużycia władzy, podważające zasady systemu, osłabiające bezpieczeństwo państwa lub powagę i autorytet jego najwyższego urzędu. Nietrudno dostrzec, że stwarza to pole do dość arbitralnej interpretacji wykroczeń.

W przypadku Trumpa Izba Reprezentantów wykonała dopiero pierwszy krok w procedurze, wszczynając dochodzenie, które ma zdecydować o sformułowaniu zarzutów. Według demokratów Trump wywierał presję na prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego. Chciał, by wznowił on śledztwo przeciw Joemu Bidenowi – jego prawdopodobnemu rywalowi w przyszłorocznych wyborach – oraz jego synowi Hunterowi, który przez kilka lat zasiadał w zarządzie ukraińskiej firmy gazowej Burisma, oskarżanej o korupcję. Trump dał do zrozumienia, że oczekuje przysługi w zamian za pomoc USA dla Ukrainy, zablokowaną wcześniej przez Białą Dom. Demokratyczny przewodniczący komisji ds. wywiadu Adam Schiff porównał zachowanie Trumpa do wymuszania okupu przez szefa mafii

Źródło: Tomasz Zaleski, (...), 6.10.2019 r., dostępny w internecie: polityka.pl [dostęp 7.01.2021 r.].

Rozstrzygnij, czy w tekście przedstawiona jest procedura impeachmentu. Odwołaj się do dwóch argumentów.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Wąsiel-Alberska

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Pozycja ustrojowa prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

VIII. Modele sprawowania władzy.

Uczeń:

5) charakteryzuje systemy ze szczególną rolą prezydenta – klasyczny prezydencki (na przykładzie Stanów Zjednoczonych Ameryki) i semiprezydencki / parlamentarno-prezydencki (na przykładzie Republiki Francuskiej); wykazuje, że elementy drugiego z tych systemów obowiązują w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje fragmenty Konstytucji Stanów Zjednoczonych;
- charakteryzuje pozycję prezydenta w systemie politycznym Stanów Zjednoczonych;
- objaśnia zależności między rodzajami władzy w modelu separacji;
- ocenia sposób pociągania prezydenta do odpowiedzialności.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- analiza materiału źródłowego;
- metoda dramy;
- dyskusja.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- telefony komórkowe z dostępem do internetu;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
2. Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie najważniejszych cech demokracji liberalnej i zasady trójpodziału władzy – burza mózgów.
3. Uczniowie wskazują na zależności między różnymi rodzajami władzy w państwach europejskich – równowaga i kontrola.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie proszeni są o przeczytanie fragmentów Konstytucji Stanów Zjednoczonych oraz wypisanie kompetencji i niezależności poszczególnych władz. Powinni scharakteryzować różnice między państwami europejskimi, np. Polską i Szwajcarią, a USA.
2. Nauczyciel inicjuje dyskusję mającą na celu ocenę konieczności współpracy między różnymi władzami dla właściwego funkcjonowania państwa. Można do tego wykorzystać film *Jak postrzegamy innych*.
3. Klasa, wykorzystując metodę dramy, przedstawia mechanizm impeachmentu. Zostaje podzielona na trzy grupy. Jedna grupa odgrywa role przedstawicieli Izby Reprezentantów przygotowujących argumenty za impeachmentem, druga grupa – przedstawicieli senatu, którzy będą inscenizowali komisję senacką. Trzecia grupa pełni funkcje oskarżonego prezydenta i jego prawników.

4. Grupy, po przeprowadzeniu inscenizacji, oceniają wiarygodność i znaczenie tego mechanizmu.

Faza podsumowująca

1. Klasa ogląda pierwszy film *Cechy systemu prezydenckiego* i na jego podstawie wskazuje na zagrożenia płynące z amerykańskiego modelu demokracji liberalnej.

Praca domowa:

Uczniowie proszeni są o przygotowanie informacji na temat poprzednich prób przeprowadzenia impeachmentu i ich skutków (uzupełnienie osi czasu).

Materiały pomocnicze:

Konstytucja Stanów Zjednoczonych, libr.sejm.gov.pl.

Marek Bankowicz, Beata Kosowska-Gąstoł (red.), *Systemy polityczne*, Kraków 2020.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Filmy mogą zostać wykorzystane jako materiały pomagające ocenić uczniom mechanizmy funkcjonowania systemu prezydenckiego w Stanach Zjednoczonych.